НОВА РАДА

Тимчасові умови передплати на 1918 рік.

на 9 міс.	на 8 міс.	на 7 міс.	на 6 міс.	на 5 міс.	на 4 міс.	на 3 міс.	на 2 міс.	на 1 міс.
—	—	—	—	—	—	18 р.	12 р.	6 р.

Передплати приймається тільки з 1-го числа кожного місяця. — За зміну адреси 50 коп. (при зміні доконче прикладати стару адресу).

Адреса редакції й контори:

У КИЇВІ, ІНСТИТУТСЬКА, 22.

Телефон редакції 64—80. Почт. скринька № 373.

ГАЗЕТА ПОЛІТИЧНА, ЕКОНОМИЧНА Й ЛІТЕРАТУРНА.
Виходить що дня, окрім понеділків і дн в після великих свят.

Умови друкуван:
На I сторінці:
На IV
за 1 рядок в 1 шпальт.
кожний раз.
Особам, що шукають пра
шення небільше як в 3 р
шп, 1 карб. 20 коп. за

Контора відкрита від 1
дня

Ціна окремого
№ у Київі
В про
на во

№ 71. Четверг, 9 травня (26 квітня) 1918 року.

Олекс. ул. № 12. **2-й ГОРОДСЬКИЙ ТЕАТР** Олекс. ул. № 12.

Український театр. Дирекція М. Садовського.

Сегодня 9-го травня (26 квітня) **ВІЙ.** 10-го бенефіс ар-кі М. Малиш-Федорець Гандзя 11-го Гетьман Дорошенко 12-го остання вистава бенефіс М. Садовського Ревизор.

Початок веч. вастави о 8 год. веч.

ТРОЇЦЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ.

„УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕАТР“.

Сегодня 9-го травня (26 квітня) вистава присвячена пам'яти М. І. Старицького.— **Оборона Буші** 10-го Богдан Хмельницький. 11-го 1) Бахня. 2) Народні хорові співи, під орудою В. Верховинця. 12-го Гетьман Дорошенко. 13-го Чумаки. 14-го Оборона Буші. 15-го Повстання Мари.

Сьогодня БІГИ. Початок о 2 г. 20 м. дня

Український Народній Кооперативний Банк Хрещатик 27.

(УКРАЇНБАНК)

Приймає гроші на біжучі рахунки та строчні і безстрочні вкладки

валютами: українською
російською
германською
австро-угорською

та чеками на державний і приватні банки, нараховуючи від 4½ до 6% річними.

Особам, які вносять готівкою, забезпечується поворот грошей теж готівкою безобмеження суми. 2—743—1

Об'ява.

Уповноважений міністерства продовольчих справ по поставці скоту цим доводить до відомости осіб і інституцій бажаючих взяти на себе поставку скоту, що вони можуть подавати заяви оплачені установленним гербовим збором, зазначивши ціни на скот, кількість скоту строк та станції здачі в межах Київської, Подільської, Чернігівської та Волинської губерн.

Заяви приймаются в канцелярії уповноваженного в міністерстві продовольчих справ, м. Київ, Бібіковський бульвар. 18.

3—748—1

Чому не виходила „Нова Рада“.

29 квітня про нові події ми знали тільки те, що в неділю було німецьке військо в помешканні Центральної Ради та що в понеділок на Софійській площі проголошено гетьманом П. П. Скоропадського.

Ми знали, що в останні дні засідання Ради Міністрів обхувалися в будинку Педагогічного Музею, отже появу німецького війська на засіданні парляменту межна було пояснити тим, що шукаючи міністрів, німці потрапили помилкою на засідання парляменту і тим порушили звичайні права цеї інституції. Одначе, висловившись принципіяльно проти цеї події в передовій статті, редакція звернула свою увагу на наш старий уряд, котрий допустився того, аж членів його мусіли арештовувати власти сусідньої держави. Передова стаття називалася — „В одставку!“. Ніяких подробиць перевороту ми не знали.

Увечері, коли готовий номер мали здавати в машину, в друкарню „Нової Ради“ заявилася ватага офіцерів з червоними й білими нарукавниками і спинила роботу в друкарні. Офіцери поводились грубо. Ніхто з їх по-українському не говорив. Дежурному співробітникові вони подали такий ордер:

Ордеръ № VII.

На основаніи приказа г. Министра Внутреннихъ Дѣлъ газеты Боротьба и Видроження, Нова Рада впредь до особаго распоряженія закрывается.

(Підпис — вельми нерозбірний).

Караул лишився в друкарні. Робити які-небудь заходи я вважав зайвим, старий уряд не знати де дівся, сам не забо[illegible] газету, звернутися німців [illegible]ло.

В 11 год. ночі до мене прийшов посланець від М. М. Устимовича з пропозицією взяти участь в новому уряді та передав таку записку:

„Нову Раду“ не заборонять, а тілько сегоднішнє число послати до цензури. 29/4—18 р.

М. Устимович.

Од обох цих пропозицій я рішуче відмовився. На прощання, сміючись, сказав посланцеві, що новому урядові було би випадком завтрашнє число „Нової Ради“ дуже вигідне, бо жадної оцінки подій, окрім самих інформацій, ми не встигли дати, а зате наша передова стаття справлена виключно проти старого уряду. Отже я тепер умисне газети не випущу, щоб за подвійну любезність нового уряду не зробити несамохіть йому послуги.

30 квітня став на варті коло накладу, якого ми вже не збіралися випускати, німецький караул, який лишив по собі в друкарні таке роспоряження:

Die verhängte Pressesperre wird hiermit aufgehoben.

Es wird für einige Zeit eine vorzensur angeordnet, für welche die erforderlichen Anveisungen in der Kanzlei der Hetmanschaft Instituskaja 40 zu erfragen sind.

A. B.
Wachtel
Leutnant d. R.

Вважаючи становище не ясним, ми й за цею порядою не пішли. На папері стояв штемпель німецької комендантури. Випускати газету без цензури, після того як друкарні було дано таке пояснення, значило би накликати клопіт на друкарню.

Нарешті 3-го травня, знов таки не збіраючись випускати газету, ми одержали наказ українською мовою,

Вважаю, що випадкові обставини склалися для нашої газети на краще. Адже ми були в різкій опозиції до старого уряду, а проте нічого не відали, що М. П. Василенка напала революційна гарячка. Сліпі й незрозумілі заходи проти нас ріжних груп участників перевороту тільки допомогли вияснити становище та розмежувати те, що могло по непорозумінню змішуватись.

Ан. Ніковський.

—◆—

Київ, 9 травня (26) квітня 1918 р.

Наша позиція. Останні перед подіями числа нашої газети зазначали внутрішню слабість українського правительства, брак йому опертя в яких-будь кругах української людности. Це здавалось, як на ті часи, парадоксальним: адже ж правительство Голубовича було с.-рське, опиралося воно на більшість у Центральній Раді і с.-р. збірали найбільш голосів під час усяких виборів. Проте події виправдали той життьовий парадокс і показали, що справді таки правительство з лоня найчисленнішої партії не знайшло собі жадної оборони і зійшло з сцени так легко, що вже того самого дня, коли стався переворот, не можна було нігде знайти найбільш впливових його членів.

Тепер маємо нове правительство. На кого воно спірається, коли брати, певна річ, внутрішні сили? З'їзд земельних власників, на якому доведено до діла ідею перевороту—це певна річ цілком видима підвалина для нового міністерства. Але так само видима річ, що специфичний добір з'їздовців не може убрати в себе навіть тих, що були в опозиції до правительства Голубовича. Виразно власницькі інстикти, черносотенний дух та російська орієнтація з'їзду виключає можливість солідарности з ним та його ділом і широких народніх мас, і всіх прихильників волі і, звичайно, української інтелігенції. З'їзд та сформований на йому кабінет, що потім дістав собі в голови п. Лизогуба, з внутрішнього погляду знов же висить у повітрі й знов же не матиме ні реальної підпори в масах, ні навіть морального спочуття од української інтелігенції. Його політика неодмінно має бути чужою для України і, з багатьох поглядів, явно ворожою її інтересам.

Це визначає нашу, як органа незалежної громадської думки, позицію до нового курсу. Ми ставимо за найвищу мету нашої роботи —добро українського народу, що досяг був власної державности; оборона цієї державности і національних здобутків у демократичних формах, як на цей час, для нас служить за єдине мірилю правительственної політики і визначає наші до неї стосунки. І за часів большевицьких, і за правительства Голубовича ми були в опозиції, бо і великоросійські і наші большевики працювали на згубу основним домаганням української національности й державности. Чи ж має тепер статися одміна?

Видима річ—ні. До старих питаннів ми тільки підходимо з нового боку, але з тією самою, по суті, оцінкою, і ми будемо вести свою давню нитку слугування українському народові в його найістотніших потребах. Ми розуміємо, що становище для нашої позиції настало надзвичайно тяжке, що воля слова вже дістала великі щербани, що знов починається тяжка дорога боротьби за елементарні вимагання людського життя. Але не первина нам цю боротьбу провадити. І тепер, перед новими перспективами, можемо знов проказати те, з чого ми почали свою роботу за большевиків: „де не зможемо по правді говорити—там воліємо мовчати, бо сила може заціпити уста, може скувати вільне слово, але зневолити, щоб щире переконання проти совісти говорило—ще не вродилась така на світі сила.“

Наша, як членів українського громадянства, путь стелеться все ще „*перед* нами, а не за нами“...

—◆—

Інтермедія.

В старовинних наших трагедіях—на забаву та розвагу публіки—вставлялися поміж актами головної дії так звані інтермедії—оці, мовляв виразом старих пітик, „междувброшенныя забавныя игралища“. В історичних подіях трапляються теж свої інтермедії. Трагична боротьба сил переплітається з комичними епізодами, трагедія обертається в фарс, висока мелодія переходить в гидотненький мотивчик, у якому вчуваються ввесь бруд улиці й суєта базару. Добре це з мальовано у Достоєвського: величня мелодія потроху переходить на бравурні тони, а далі все більш та більш пробивається в них гидотний оперетковий мотивчик „Mein lieber Augustin“, аж поки цей останній горує вже над усим, покриває собою тержественні звуки прекрасного гимна.

Трагична історія України докотилася до свого „Mein lieber Augustin“... Починається інтермедія.

Перші моменти національного відродження, висока хвиля національного піднесення, незабутні моменти національних з'їздів, коли величезні маси людей опановувала „воля і дума едина“... Величні, торжественні звуки національних надій покривали собою все в той період нашої революції. Далі—брава большевизму, одлиск пожежі лускіт погромів, вся та анархія, в якій заплуталась нещасна покраяна людським егоїзмом країна. І от коли народ борсався в несходимих, суперечностях, шукав і не знаходив виходу, хоча двері до щастя були навстіж одчинені, коли правительство робило одну фатальну помилку по одній—тоді, щось з місяць чи півтора тому, вперше прорвався був оперетковий мотивчик. Ми зазначили його з газетярського обов'язку і на тому ніби скінчилось. Проте не скінчилось. Розвал ішов усе глибше, правительство йшло на—осліп до безодні і мотивчик бренів голосніше. В кінці квітня вже він заглушив усі инші тони, покрив собою трагичне борсання і втисся до нашого життя сподіваною для багатьох і тільки для правительства нежданною інтермедією. Чи веселою—ще не знати: кінця її ми не бачимо,—і легко може статись, що легенький фарс обереться в сугубу трагедію. Сторонні глядачі можуть не помітити, що в самому навіті „Mein lieber Augustin“ перестережливі й грізні бренять для виканавців ноти...

З жалем, з трівогою писав я що-дня про наш нездатний і в нездатности своїй злочинний уряд; доводилось нагадувати і нашому революційному парл[illegible] диві слова старого [illegible] мудрий знає, коли [illegible] мерти. Хотілося зара[illegible] чів нашої держави [illegible] за нашу будуччину [illegible] нити на ґвалт, що [illegible] збудити серце краї[illegible] його забитись [illegible] На жаль, серце [illegible] зок був спаралі[illegible] було діла до [illegible] пустині. Країна [illegible] по призначеному [illegible] дивлючись на це [illegible] спинити. І от пр[illegible] удар перший. П[illegible] тельство розсип[illegible] Рада, що не з[illegible] рости римського [illegible] ла од чужої [illegible] і безсловно [illegible]

І [illegible] крюк[illegible] гай[illegible] і з[illegible] ре[illegible] л[illegible] л[illegible] д[illegible] г[illegible] н[illegible] а[illegible] тр[illegible] спущен[illegible]

Револю[illegible] трьох напрям[illegible] ціональному і [illegible] здобутки вистав[illegible] спробу. Реакція [illegible] не зміцнилас[illegible] ґрунт під собо[illegible] обривки програ[illegible] увіляється вряжа[illegible] перед політи[illegible] грамота, як з[illegible] особистий режи[illegible] неохотою до ко[illegible] урядування і [illegible] дилось бачити [illegible] бланках, де сл[illegible] родня Республ[illegible] натомісць постав[illegible] мулу „Українсь[illegible] руч з цим основ[illegible] жавного ладу йд[illegible] ни, або тенденці[illegible] шого ж дня п[illegible] них промовах [illegible] скасувати демо[illegible] сцевого самов[illegible] шись до цензо[illegible] передати полі[illegible] В національній [illegible] значився не ме[illegible] тому, що прав[illegible] но в величезній [illegible] не тільки чуж[illegible] до української [illegible] українських нац[illegible] ків. Нові госпо[illegible] гляду мають не[illegible] вже в перших [illegible] но міністерст[illegible] сивні виклики [illegible] вже „оставить эту [illegible] на общепонятномъ [illegible] ті про соціяльний б[illegible] чого й говорити. [illegible] рот зроблено влас[illegible] ним гаслом і „соб[illegible] зуміється, знати, [illegible] ким чином усі [illegible] ційного року пос[illegible] ку небезпеку і [illegible] мантів зліва ма[illegible] експериментів [illegible]

Експерименти [illegible] чатися. Це не з[illegible] запанують безпов[illegible] жуть безоглядно, [illegible] рестоврацію стар[illegible] лених, може бути [illegible] ція така безпер[illegible] треба думати, во[illegible] себе роботу бере[illegible] боротьба і хоч я[illegible] ми та фантаст[illegible] реакція—ій дов[illegible] гато де в чому [illegible] що вже витв[illegible] остоялося ще [illegible] форми. Досі у[illegible]

внутріш-
через те боротьба
лами не була за-
Тепер починається
боротьба сил, в якій ре-
з-у-раз виявляються по
тупущей". І завдання
накреслити цю лінію яко
ме до наших основних до-
Небезпека єсть, боротьба
а тепер, під час інтермедії,
що визначити, яких саме
ступати не повинні і чо-
в яким разі не можемо.
ти організованою на
кція мусив-

Єфремов.

кадети?

увійшло чет-
в всеросійської
ократичної пар-
з цього при-
член кабінету і
ганізатор К. Ва-
київських каде-
ч-Барський, не
ть справи, але
цьяють її. Ди-
ча лежить в
ти входять в
але партія ся
ся і буде їх
ми словами—
політику ка-
ліїв не хоче
того, щоб по
підтримуючи
ростуни,
нового
ереги
Ще-
Скоропад-
ського
Скоропадський
ної
Гор-
коли
розмах
дило, коли
е боротьбі з
кивала тяжкі
а весь час бу-
держави ка-
нами на місці,
тральну Раду,
ської держави
будуть з нею
ординий, по-
докладом-
офе, що укра-
дники, що во
користь одвіч-
мців. Нахил од
та Німеччини,
не було думки
були нам на-
точництво,
кладати
ямаєвим
та Цен-
ник Се-
що ка-
українсь-
й будів
Ті хто
ність до німців,
ї шовіністичну
жав її на війну
своїм домаган-
ста на св. Со-
руйнував ар-
большевицьку
спеціявся до
англійської допо-
ців, хто досі не
українській дер-
ки через те, що
дав можливість
звязку Укра-
ся навіть
ни,—вони
—союзники
української
вони як
державу
мобілізо-
міста
пра.

Хто ж їм тепер повірить?—А так-таки ніхто. Ні українське громадянство, ні німці. Тому, може бути, навіть корисно для визначення кадетів, де загинула добра традиція І. Полторацького, а зросла протиукраїнська політика Д. Барського, корисно, щоб вони себе до останку на ділі проявили. Одеський і одеського типу комерсант Гутник та відомий давнім і упертим українножеростом Ржепецький тільки роскривають кадетські карти. Коли ж до цього гурту встряла подвійної природи людина, кадето-українець Микола Василенко, то це очевидно веде тільки до того, що й він перейде на професію Костянтина Василенка: один валив українську республику на початку її, д угий—під час її упадку. А сама партія, не відмежовуючись од своїх товаришів-міністрів, уже всима силами постарається, щоб запанувала єдина неділима всеросійська реакція.

Ан. Ніковський.

Генеральний суддя і переворот.

„Представники всяких громадських груп з часу повороту в Київ Центральної Ради вели зо мною переговори про утворення ділового кабінету"...

„І коли явилась фактична можливість здійснити ці (що до ділового кабінету) основні принціпи, я не вагаючись прийняв зроблені мені пропозиції"...

Це уривки з заяв нового міністерства освіти, нового організатора кабінету і нового оборонця української державности, М. Василенка.

Нагадуємо, що коли М. Василенко провадив переговори про зміну кабінету, про coup d'etat, він [illegible] членом *Генерального Суду* Української Народньої Республіки. Не [illegible] ми, щоб він своєчасно подав заяву про вихід з Генерального Суду. Скільки ми знаємо новий міністр народньої освіти не педагог і не суддя, а адвокат, банковський діяч та учений, але чи й цього не досить, щоб поставити і рішити собі таке питання: про право й лояльність не говорячи, чи являється просто етичним провадити таємні переговори проти уряду й державного ладу тої республіки, яка цьому генеральному судді доручила й довірила охорону законів і державного устрою?

Це питання для М. Василенка. А взагалі являється також сумнів: бувши тепер міністром гетманської України, „самостійної та демократичної", чи не стане й проти цього ладу затівати нові змови та переговори пан генеральний суддя та кадетський політик?

З газет та журналів.

Стилістична дрібниця. Орган військового міністерства „Відродження" в числі з 8-го травня (від цензурою) в передовій статті бере тон найвищої об'єктивности. Професорський аналіз світового становища, в якому єсть тільки легесенькі натяки на українську капусту, кінчається так:

> Українська нація знаходиться в тім щасливім положенню, що вона має всі реальні і моральні передумови стати державною нацією. Українське питання починає вже конкретизуватись серед тяжких кріз і переворотів. Воно стає ареною міжнародніх інтриг; однак ніяка міжнародня інтрига не зможе вже задавити самої державности. Можуть змінятись люде і політична ситуація, але ніщо вже не є в силі задавити саму українську державність.

Не будемо розбивати цей оптимізм. Одзначимо тільки стилістичну дрібничку: „українська нація „знаходиться в... положенню"... Краще би їй бути в становищу, а не в положенню..

* * *

Все гаразд. До якої міри доходила певність в собі есерівського уряду, видно з слів В. Голубовича, сказаних одеському комісарові освіти О. Рощаховському („Од. Нов." 28 квітня):

> „Провокаційних чуток скільки хочете, але основи під ними ніякої нема, бо нема ніякої реальної сили, яка змогла б викликати переміни".

Бракує тільки, щоб ще тепер В. Голубович заявив, що чутка, що він не прем'єр немає під собою ніякої основи.

Хрестною путтю.

До історії страстного тиждня.

Для української держави та української державности останній перед великоднем тиждень був сущим страстним тиждням. Хрестну путь пройшли вони, як наслідок фатальних помилок за недовге своє життя, і дійшли до своєї, можна сказати, Голгофи. Смертельні муки прихильників і наруга та радість ворогів опровожали їх по тій путі, коли роблено надлюдські силкування, щоб урятувати хоча б частково здобутки попереднього часу й не дати національно-державної справи на повну руйнацію та загибель. З коротенького перебігу подій читачам видко зробиться, чи пощастило це і якою мірою.

Тиждень почався з незрозумілої на перший погляд події 28 квітня. В неділю, о 4-тій годині, помешкання Центральної Ради оточено збройною німецькою силою, яка увійшла в середину і, продержавши ціле зібрання Малої Ради (одбувалось бо саме засідання) під арештом в надзвичайно прикрих обставинах, зробила трус по всьому помешканні й арештувала кількох особ з правительства (міністра Любинського та чиновника внутрішніх справ Гаєвського). З власних кватир у-то в той самий час міністра Жуковського та пані Ткаченко й видано наказ про арештування міністра Ткаченка, який зник. Спершу здавалося, що це вже кінець прийшов Центральній Раді. що наступило те, що технічно зветься на території колишньої царської імперії „розгоном". Ніхто не знав, що спричинилося до цього нападу на помешкання Центральної Ради й що призвело до арештування поіменованих людей. Всі клопотали голову всякими здогадами. Проте, зробивши трус і арешти, німецька сила одійшла і на варті знов стали, як звичайно, січові стрільці. Ввечері в помешканні Центральної Ради одбувалися вже навіть засідання фракцій.

Отже це не був розгон. Проте ця подія стала за прелюдію до подій страстного тиждня.

В понеділок, 29-го квітня, зібрався з'їзд хліборобів-власників,—власне два з'їзди: один, що виступив проти нової української власти, і другий, хліборобів-демократів, яким ніби не рвав ще з українською властю, а маючись лише її реконструкції. Зважмо на перезах історії власне перший з'їзд. Коло полудня на улицях з'явилися оборонні відділи російських [illegible] чутка, що з'їзд власників під охороною тих відділів та німецької варти обрав гетьмана — генерала російської служби Павла Скоропадського. Гетьманування почалося з молебня та відповідних церемоній на Софійському майдані. Розворушене цими подіями місто гуло, як розтривожений улик, ще не розуміючи всієї ваги того, що сталось. Вночі з помешкання Центральної Ради виїхав голова Центральної Ради; правительство Голубовича, опріч міністрів членів партії соц.-федералістів, одразу зникло; Мала Рада більше не збіралася. Фактично прийшла нова власть, яка 30-го квітня видала вже перші свої акти, датовані 29 квітня—„Грамоту до Всього Українського Народу", за підписом „Гетьмана Всієї України Павла Скоропадського" та „Закон про тимчасовий державний устрій України" за підписами гетьмана та „отамана ради міністрів Миколи Устимовича". Центральним місцем „грамоти" були слова: „Настоящою грамотою я оголошую себе Гетьманом всієї України". Ці акти разом з розпуском Центральної Ради та одставкою всього правительства запротоколували, сказати б, державний переворот, що стався на Україні дня 29-го квітня. Україна стала перед фактом нової власти й нової політики цієї власти і мусіла, насамперед в особах своїх політичних партій, дати цьому фактові свою оцінку й вивити, як до нього повинно ставитись.

Ще в неділю, зараз по згаданих подіях в Центральній Раді зібрався був Головний Комітет партії соц.-федералістів на нараду з приводу подій і з того дня радився щоденно, ставши незабаром центром для всієї української організованої думки. Вже в понеділок до його своїх заступників прислали українські с.-д., другий день те ж саме зробили українські с.-р. та соц.-самостійники, і всі дальші наради та виступи одбувалися в тісному контакті й порозумінні всіх поіменованих партій.

У вівторок 30-го квітня ситуація остаточно вияснилась. Було видко, що стара власть—кабінет Голубовича й Центральна Рада—фактично не існує, що треба дбати про те, щоб перехід до нового становища одбувся без [illegible] заколоту; повставало питання про участь в організації нової власти, хоча виразно видно було, що події скоро перекотяться через голови [illegible] леко вже на праву руч і що жадна з них, за такої складної ситуації не може брати на себе відповідальности за наслідки перевороту. Проте разом позначалася потреба дізнатися правди про заміри нових чинників власти й по змозі порозумітися з ними що-до організації ладу в країні. Ухвалено було обернутися до вищого німецького командування, бо його громадська думка уважала за головну спружину всіх подій. Перша розмова з заступниками вищого німецького командування одбулася другого ж дня, 1 травня.

Делегація од українських партій, що складалася з С. Єфремова (с.-ф.), В. Винниченка (с.-д.) Солтана (с.-р.), Андрієвського (с.-с.) та К. Лоського (с. ф.) прибула до начальника штаба, генерала Гренера, і в довгій розмові з ним пробувала вияснити ситуацію й знайти шлях до порозуміння. Делегація зазначила, що переворот стався проти волі і бажання організованого українського громадянства й викликає до себе негативне відношення, тим більше, що попередня власть дорогою парляментської опозиції вже доведено було до упадку й повинен був наступити новий курс. Як програму, на якій українські партії могли б узяти участь в організації власти, делегація виставила такі пункти: 1) п вна зміна власти, 2) зміна земельної політики, 3) саморозпуск Центральної Ради, 4) утворення нового тимчасового законодатного органу—Державної Ради Української Народної Республіки з заступників од усіх кругів людности і 5) скликання Установчої Ради, коли спокій і замирення в краї зробить це можливим. Ген. Гренер, одмовляючись од усякої участи в перевороті, відповів на це докладною історією стосунків німецького вищого командування до правительства Голубовича, яке показало свою повну нездатність до державної роботи, і закінчив констатуванням факта, що це правительство і Центральна Рада для німецького командування „були", що тепер занадто пізно вже шукати еволюційних шляхів, що німецьке командування, не допомагаючи перевороту, кусіло визнати його, як єдиний вихід з становища, і що єдиною радою може тепер бути участь українських сил в організації нової власти.

По докладі про цю промову нарада з заступників од українських партій виробила ті умови, на яких вони згодилися б узяти участь в формуванні власти. Складено було *„Закон про тимчасовий державний устрій Української Народньої Республіки"* (див. нижче) і намічено кабінет міністрів. Ці документи та ж таки делегація другого дня одвезла до ген. Гренера. Виявилось, що основи згаданого „Закона" принципіяльно можуть бути приняті, але з українськими кабінетом міністрів вже пізно, бо склалося правительство з людей, яких покликав гетьман, що може бути мова тільки про те, щоб українці заняли вакантні місця (3—4) в тому правительстві. Делегація на це одповіла, що українські партії на де приєднати ке можуть.

В п'ятницю, 3-го травня, переговори ще течилися, хоча без надії, що можуть довести до згоди. Заступники українських партій ухвалили, що дати своїх членів до правительства вони можуть тільки з умовою, що буде принято згаданий „закон" і українці матимуть більшість у кабінеті міністрів. Без цього українці можуть увіходити до кабінету тільки персонально, вийшовши з партій, щоб не нести на собі відповідальности за політику чужого і в деякій части до українства навіть нового кабінету. Це була остання уступка, на яку ухвалено було піти, щоб здержати кабінет од шкодливої для України політики. Тим часом у суботу, 4-го травня, прийшла од ген. Гренера категорична відповідь, що поставлені умови не можуть бути приняті. На тому переговори урвались.

Треба зазначити, що спроба порозуміння була зроблена і з другого боку,—а саме 1 травня д. Василенко, тимчасовий голова нового кабінету міністрів, займов на зібрання заступників од українських партій і закликав до того, щоб українці вступили до кабінету. Але ця спроба зроблена була таким способом, що наперед переконував усякі стежки до згоди і негативну відповідь робив неминучою. Д. Василенко виходив з безумовного признання перевороту, йшов до власти безоглядно і без застереження та жадних умов і мав уже готовий, неукраїнський, кабінет, до якого українців треба було додати тільки „для духу". Нема нічого дивного, що розмови робилися на самому початку,—тим більше, що доводження нових міністрів на місцях їхнього урядування не показувало ані розуміння ситуації, ні навіть кодекуди простого такту.

Така коротенька, сухо перекладана і на жаль, без надзвичайно цікавих деталів та побутових аксесуарів історія цього дійсно страстного тиждня. Переворот дав Україні [illegible] но чуже їй правительство. Україну державність розп'ято на [illegible] ку примогували невмілі, нетверді руки попереднього правительства, невдала й низькоока політика [illegible] люційного парляменту. Україна [illegible] стала на краю безодні і ворогам [illegible] дісним сичанням пророкують [illegible] смерть та вороття до старого [illegible] тіння в „єдиній неділимій"... Ми инакше на це дивимось. Ми знаємо, що по страстному тиждню приходить Великдень, свято оновлення і воскресення і що зворушлива „містерія страстей Христових" раз-у-раз [illegible] читься переможним „смертію смерть поправ". І Голгофа нашої національної ідеї під зворушливі співи про муки, смерть і похорон Христа знайде тільки той кінець, якого варт [illegible] вий і невмірущий народ. Свого [illegible] ликодня він діждеться...

Сергій Єфремов.

Закон про тимчасовий державний устрій Української Народньої Республіки.

До скликання Всенароднього Українського Зібрання порядок законодавства та управління засновується на таких законах:

I. Законодатна влада.

1. Законодатна влада в Республіці належить Державній Українській Раді.

2. Членів Державної Ради обірають губерські народні ради, міські думи городів, котрі виділені в окремі земські одиниці, губ. комітети селянських спілок та хліборобів власників, центральні комітети політичних партій на Україні та центральні органи торгово-промислових організацій, центральних кооперативних і професіональних робітничих організацій.

Примітка. Число членів Державної Ради встановляється росписом до сього долученим.

3. Державна Рада видає нові закони або зміняє істнуючі закони лише в міру крайньої потреби в тім.

Примітка. До скликання Державної Ради закони видає та зміняє Рада Міністрів, але ці закони повинні бути затверджені Державною Радою по її скликанню.

4. Державна Рада призначає час скликання всенароднього Українського Зібрання.

5. Державна Рада обірає Гетьмана і контролює діяльність його та Ради Міністрів, котрі одповідальні перед Державною Радою.

6. Державна Рада [illegible] для своєї діяльности.

7. Перша сесія Державної Ради скликається Гетьманом України в [illegible]

8. Члени Державної Ради користаються іммунітетом і не одповідають за свою діяльність і промови при здійсненню обов'язків Члена Ради.

II. Виконавча влада.

9. Виконавча влада в республіці належить тимчасовому президенту республіки, котрий іменується Гетьманом і Раді міністрів.

10. Гетман вибірається українським всенародним зібранням, а до скликання його Державною Радою.

11. Гетман має право видавати в часи негайної потреби і небезпеки державної тимчасові закони по згоді з Радою міністрів.

12. Гетман є представник Української Держави перед другими державами, і сповняє всі чинности в [illegible] зносинах, звязані цим представництвом.

13. Гетман складає Раду міністрів, доручаючи формування її представникам українських політичних партій.

14. Гетман вважається головою української армії і флоту, якими порядкують і командують відповідні міністри.

15. Призначення [illegible] послів, [illegible] і вищої військової [illegible] робляться Гетманом з [illegible] представлених Радою міністрів.

16. Рада Народних Міністрів порядкує всіма справами [illegible] і виходить за [illegible] місцевих [illegible] докладає за [illegible] органів державної [illegible]

Лист М. Устимовича.

Ш. п. редакторе!

З приводу повідомлень, нібы перший кабінет, себ то той, що я мав ласти, бо це мені було доручено, в наміченний „групою землевласників та військових і відпав після того, як було рішено притягти в склад уряду більш поступовий елемент“, прошу Вас не одмовити надрукувати ісок особ, яких я намічав у склад кабінету, бо самі імена їхні не лишають сумніву що до некевности вістостей, поданих Вам:

Земельні справи—Мацієвич.
Промисловости—В. Леонтович.
Юстиції—Шелухин.
Закордонні справи—Шульгин і Лоський.
Освіта—Василенко.
Шляхи—Бутенко.
Харчові справи—Соколовський.
Почта—Статкевич.
Фінанси—Климович.
Здоровля—Любянський.
Контроль—Афанасіїв.
Праці—Ніковський.

Складаючи кабінет, мав я єдину ту—скласти національний український, а разом з тим діловий кабінет, необхідний зараз, і землевласники не тільки не намагались подіяти мій вибір, але навпаки: з союза землевласників граф Д. П. Капнист С. М. Родзянко приїздили до мене, щоб спонукати мене одмовитись, разом з тим підняли клопоти в тім напрямку. Одмова членів партії діалістів-федералістів позбавила мене можливости здійснити мій план і змусила мене одмовитись од пропонованої мені високої чести.

М. Устимович.

—

Од редакції.

З приводу цього листа, надрукованого в київських рос. часописах, редакція „Нової Ради“ може подати такі інформації.

До переговорів з комітетом парт. соц.-фед. М. Устимович не приступав. Були окремі пропозиції поодиноким членам партії без особливого вияснення загального становища та програми прем'єра, але не з усіма, а стоять в одиску, велися переговори.

К. Мацієвич ніяких переговорів не вів.

С. Шелухин заявив, що зробить так, як скаже партія.

О. Шульгин і К. Лоський дістали пропозиції через посланця, але зразу ж відмовились.

А. Ніковський дав різку негативну одповідь.

Із инших осіб списка В. Леонтович заявив, що піде, коли підуть в кабінет соц.-федералісти.

П. Климович, який вважає себе соц.-фед., але не належить до партії, одповіді не дав.

Партія соц.-фед., з огляду на ті „закони“, які були опубліковані за підписом М. Устимовича, як „отамана Ради Міністрів“, можливости співробітництва з новим кабінетом не обмірковувала.

Російська орієнтація нового кабінету.

Представник земельного кооперативу на з'їзді хліборобів-власників Л. Рейхерт грав не останню ролю в київських подіях в кінці квітня. Вернувшись в Одесу Л. Рейхерт в розмові з співробітником „Од. Нов“ заявив таке:

Мені особисто довелось розмовляти з п. Скоропадським і Ковалем по відчити, що чутки про якісь то реакційні наміри зовсім не мають основи. Передімною була людина виразно поступово настроєна, далека од реакційних планів і прихильна до реформ і еволюційному порядкові. Кращим доказом одсутности намірів має бути той факт, що в більшости новий кабінет не буде правіший од кадетів. Кандидатури міністрів обмірковувались не без нашої участи і сходного впливу в тих політичних кругах, які тепер владно творять політику на Україні. Прем'єром, певно, буде Лизогуб, бувш. голова полтавського губ. земства, який має і тепер в полтавському реформованім земстві значний вплив (?—*Ред.*), не вважаючи на те, що він лівий октябрист. На гетьманство доводиться дивитись, як на тимчасовий експеримент аж до скасування анархії та за заведення правового ладу.

В політичних нарадах виразно виявилась також орієнтація на Росію, і той факт, що в кабінет увійде Шелухин, зовсім не говорить за те, що в політиці українського уряду буде провадитись самостійність.

Рада Міністрів.

Постанови комісії при міністерстві закордонних справ.

Для вияснення збитків, заподіяних Українській Народній Республіці війною з Росією. Кожне міністерство повинно вияснити кількість збитків в межах компетенції відомства, керуючись методом найбільш зручним; збитки приватних осіб, громадських інституцій підлягають компетенції міністерства внутрішніх справ; кожне міністерство мусить подбати найскоріше установити кількість збитків.

Постанова про купони облігацій.

Уряд Української Народньої Республіки оповіщає, що купони від 5% облігацій внутрішніх позичок 1-го та 2-го випуску 1905 року, 3-го випуску 1908 року, 5% позичок 1914 і 1915 років, другої внутрішньої $5^1/_2$% позички 1915 року, військових $5^1/_2$% позичок 1915 і 1916 років та 5% позички волі 1917 року, термінові не пізнійше 1-го вересня 1918 року, повинні обов'язково прийматися при виплатах і обрахунках державними і приватними установами та приватними особами.

Народний міністр фінансів *Ржепецький.*

Директор кредітової канцелярії *Супрун.*

Назначення.

Товаришами міністра внутрішних справ назначені: А. А. Вишневський, знаний земський діяч та М. М. Воронович, бувший бесарабський губернатор. Губернськими старшинами назначені поки що лиш для губернії Полтавської Іваненко, Волинської Андро.

Наказом міністра внутрішних справ української держави № 1, 8 травня біжучого року назначені тимчасово виповнюючі обов'язки повітових старост для губерній: Чернигівської, Катеринославської, Херсонської, Харківської, Київської, Подільської, Курської, Полтавської та для одного повіту могільовскої губурнії. Повітовим старостам поручається виповняти обов,язки повітових начальників. Інструкцію виробляють. Цими днями вона буде розіслана старостам.

На повіти Київської губернії назначені київський Григорьев, бердичівський Кузнецов, звенигородський Машир, уманський Солтик, канівський Недашковський, черкаський Куліш, радомишльський Онищенко, таращанський Дубиненко, чегиринський Бялоцький, липовецький Носенко, васильківський Яблонський. Сквірський Волошинов.

У Київі.

Мирова делегація. Голову міністрів п. Лизогуба відвідали члени совітської мирової делегації і заявили йому, що совітська мирова делегація заключила з Україною перемирря в районі Рильського й Білогорського повітів. Делегація заявила також, що з огляду на переворот, вона не має змоги вести переговори, бо уряд перемінився.

Делегації було вказано, що в разі відновлення мировою делегацією уповноважень для ведення мирових переговорів з сучасним урядом, переговори провадитимуться далі.

М. К. Василенко, який тимчасово виконує обов'язки міністра закордонних справ заходив до міністерства і вступив у виконання своїх обов'язків.

Скасування м-ва почт і телеграфів. Рада міністрів постановила скасувати м-во почт і телеграфів, передавши інституції і штат бувшого м-ва до відома м-ва внутрішніх справ. Керуватиме справою один з товаришів міністра.

Відкликання послів-соціялістів. Рада міністрів постановила відкликати українських послів: у Германії с.-р. Севрюка, в Туреччині с.-д. Левитського і в Румунії с.-д. Галагана.

Лишається тільки посол в Австро-Угорщині с.-ф. Яковлев.

Заступників послам поки що ще немає.

Крім того відкликана також українська делегація на чолі з у. с.-р. Ісаєвичем, яка була послана для заключення миру з Росією.

Директором розпорядчиком УТА назначено бувшого управляючого київським відділом петроградського телеграфного агентства Семена Тимофієвича Дівіка.

В гетманський канцелярії. В гетманськім домі та гетьманській канцелярії діловодство та розмови проводяться українською мовою. Тим хто не знає по-українському дежурні урядовці заявляють, що говорити можна і по російському, але треба вчитися й української мови. Чи вияснять це саме новим панам міністрам, з яких мало хто тямить до ладу говорити по-українському,—не знаємо.

Комісаріят по справах київської шкільної округи доводить до загального відома, що з його боку немає перешкоди до видачи раніш кінця шкільного року матур та свідоцтв про скінчення ріжних класів тим учням шкіл, батьки яких, як біженці, по обставинах військового часу, реевакуються в рідний край.

Коли можна застати вдома В. К. Прокоповича? На наше запитання міністру освіти В. Прокоповичу, чому його не знайшли агенти М. Василенка 3 травня, щоб його арештувати, дістали ми таке пояснення: 3-го травня роботи в міністерстві через великодні вакації не було; вдома В. К. Прокопович буває і приймає що-дня від 4-ої до 5 год. дня (М. Благовіщенська 123, п. 14).

З'їзд журналістів. На останньому засіданні, 7 травня, бюро, що скликає всеукраїнський з'їзд журналістів, ухвалило, вважаючи на відомі події одсунути з'їзд з 19 травня на 2 червня н. ст.

На тому ж таки засіданні обрано комісії: 1) по докладам, 2) інформаційну та організаційну. До першої увійшли: А. Бем, К. Василенко, С. Єфремов, С. Сумський, М. Ейшискин, О. Шульгин, до другої: М. Іоселевич, Н. Козеренко та К. Сухових; до третьої: І. Левинський, А. Попов та І. Фрумин.

Декларація нового кабінету. З певних джерел нам переказують, що в найближчім часі Рада Міністрів опублікує декларацію і програму діяльности теперішнього кабінету.

Декларація буде опублікована, певне, тоді, коли кабінет зформується остаточно.

Двома мовами. Нове українське телеграфне агентство постановило друкувати свої бюлетені двома мовами: російською й українською і розсилати їх абонентам по їх бажанню.

Старости. М-во внутрішніх справ до цього часу призначило тільки двох губерніяльних старост: по Полтавщині д. Іваненка і по Волині д. Андро.

Україно-германське т-во. Віцепрезідент Рорбах та секретарь Шмидт заснованого в Берліні україно-германського товариства прибули до Київа з метою зазнайомитися з положенням справ на Україні.

З'їзд кадетів. Учора увечері відкрились заняття всеукраїнського з'їзду партії народної свободи.

Заборона з'їзду городів України. Рада Міністрів, обговоривши справу з всеукраїнським з'їздом городів, який був призначений на сьогодня, вирішила запропонувати організаційному комітету вжити всіх заходів щоб цей з'їзд не відбувся.

Губерніяльні й повітові комісари. По постанові Ради Міністрів увільняються з посад усі губерніяльні й повітові комисари, а на їх місця будуть призначені інші особи.

Вісти з краю.

Остерська „Просвіта“. У м. Острі на Чернигівщині з ініціятиви д. Е. Шевченка та д. В. Сластіонова заснувалось остерське українське товариство „Просвіта“. Товариство уже упорядковало кілька вистав та що суботніх вечерниць, котрі дуже зацікавили місцеву молодь. При товаристві мається відділи: „Агітатор“; спортивне товариство „Січ“; національний хор та оркестр. В ближньому часі товариство має на меті скликати повітовий просвітянський з'їзд. Праця товариства зацікавлює громадян, і воно вже має значну кількість членів.

„Черкаська повітова шкільна рада“ об'являє конкурс малюнків на випускні свідоцтва початкових шкіл Української Народньої Республіки. Строк прийома малюнків до 1 червня 1918 р. Платня за свідоцтво, яке пройде по конкурсу—200 карб.

Підемо разом! Одеська городська дума довідавшись про події 28 квітня в Малій Раді, рішила з огляду на грізне становище піти разом з українською демократією. Це одначе не заважало скликати в Одесі нараду представників міст „Южной Россіи“. Там же гостював голова київської думи Дрелінг проливаючи сльози в общеросійсько-одеську жилетку.

Душогубство серед божого дня. В с. Москаленках канівського повіту 28 квітня вранці поміщик К. Варварський, 80-літний дід, з своєю невісткою, економкою, хлопцем, учнем стеблівської вищої початкової школи, і кучером їхали із маєтку до церкви. Коли вони переїздили ліс, на них накинулись душогуби, озброєні револьверами, всіх перестріляли і повкидали в озеро, котре знаходилось тут же при дорозі. Хлопця забитого чомусь прикрутили віровкою до екіпажу, а коням позав'язували очі. На револьверні пострілі нагодився лісовий сторож, але один із душогубів кинувся на сторожа, котрий, дивлячись, що тут непереливки, дав тягу назад, все таки, як кажуть, запримітивши де-кого із душогубів.

Днів за кілька перед душогубством серед селян ходили уперті чутки, ніби то К. Варварський продає свій маєток німцям за 1 міліон карб.

Заподіяне душогубство ставять в зв'язок з цими чутками, тим паче, що воно не має ніяких слідів грабунку.

З приводу душогубства ведеться слідство.

Справка. В ч. 69, з 27 квітня Нової Ради поміщено у „Вістях з краю“ повідомлення з хорольського пов. (Полтавщина) під заг. „Поміщицькі банди“. Стверджую, що цю відомість я дістав від управителя канцелярії по заг. справах інформаційного бюра, яке міститься в „Славянській гостинниці“. (Бесарабка, 3-ій поверх, кімн. 71) і помістив я це повідомлення на його жадання. Святослав Стрілецький співр. газ. „Н. Р.“.

Що діється на Холмщині.

Наше громадянство дуже мало знає про те, що діється на Холмщині. Зайняте поважними справами будовання своєї державности, воно, теоретично признаючи велику вагу холмської справи в ділі польсько-українських відносин, практично не уявляє собі, на скільки справа холмської землі носить пекучий, актуальний характер в даний момент, на скільки важно тепер же, не дожидаючись остаточного вирішення справи дорогою дипломатичних пертрактацій, вжити всіх заходів, щоб охоронити недобитки української людности на Холмщині перед остаточним спольщенням. А така небезпека власне висить над нашою Холмщиною в дуже грізній формі.

Від самого початку світової війни можна було помітити в польських політичних кругах ясно зазначену мету: як можна далі посунути польський вплив на схід коштом українського народу. В Галичині це виявилося в спробах дескридитовати весь український народ, як наскрізь нелояльний що-до Австрії, перед урядом, відсунути зовсім українців од усякого впливу на політичне життя в краю й забрати все до своїх рук. Коли ж прийшло до окупації Холмщини й Західньої Волині, то цей польський Drang nach Osten позначився ще виразнійше. Слідом за австрійською армією прийшла воєнна адміністрація, зложена в переважній мірі з галицьких поляків. Офіцерів-українців, які в певному числі прийшли з армією й заняли деякі становища у воєнній управі краю, було по-троху усунуто.

Діставши до своїх рук політичну управу в краю, поляки могли сміливо заходитись коло полонізації місцевого життя. Треба знати, що Холмщина (так само як і західня Волинь) дуже потерпіли через спеціяльну політику російських властей, які перед відступленням російського війська вигонили місцеве населення в глиб Росії, пустошили й руйнували города й села і, таким робом, самі сприяли тому, щоб ослабити місцевий український елемент. Цікаво зазначити, що ця система руйнування краю при великім відступленню влітку 1915 року дає себе відчути тільки з тої лінії, де починається українська територія: на польській землі того спеціяльно не роблено. Одже польські власти, прийшовши на українські території знайшли багато порожніх сел, порожніх земель. Вони почали колонізувати їх селянами з глибокої Польщи. Те саме робилося й тоді, коли австрійський військовий уряд, час від часу робив примусову евакуацію (з „стратегичних причин“) українського населення в глиб Польщи: в ріжні часи таким способом евакуовано було з Холмщини більш як 80 тисячів українців і роскинуто їх по усій Польщі, де вони й до сього часу, голодні, голі й босі поневіряються по вохких бараках і халупах і масами вимирають од усяких пошестей. Нема над ними ніякої опіки, ніхто ними не журиться. Хоча вже заключено мир, але їх не вертають до-дому, очевидно через те, щоб не збільшити українського елементу в той час, коли [illegible] жуть переводитись якісь [illegible] голосування, котре може [illegible] виявити національні [illegible] населення й його симпатії.

Оселі, покинуті українцями—[illegible] цями або виселенцями, на скільки [illegible] знищили їх москалі або австр[illegible] воєнна адміністрація старалась [illegible] ти спровадженим до краю пере[illegible] цям-полякам разом з усім, що [illegible] знайтися на господарстві і з при[illegible] лежною до нього землею. Коли ж [illegible] ває, що втікачі-українці вертають[illegible] до-дому, то нові господарі вж[illegible] скають їх до їхніх же [illegible] кажучи, що вони дістале[illegible] ських властей яко власн[illegible] пер, мовляв, тут уже Пол[illegible] вони йдуть собі на сво[illegible] шукають там землі. Адмі[illegible] дає цим бідолахам ніякої [illegible]

Разом із колонізацією [illegible] ські заходи й коло школи [illegible] взагалі коло справи культ[illegible] нальної. З самого початку [illegible] адміністрація заходилась [illegible] польські школи і то в к[illegible] Школи уміщувано в бу[illegible] церковно-приходських [illegible] ких шкіл. Іноді забір[illegible] ти будинки православ[illegible] ків. На кожній [illegible] орел і напис „Pols[illegible] їнська мова рішуче [illegible] не допущено ні [illegible] школи, а старання спе[illegible] тетів у Холмі й Косм[illegible] кого повіту) заложити [illegible] школи не мали жа[illegible] привели хіба до того [illegible] ція почала дуже ко[illegible] тих, хто підписав [illegible] раїнську школ[illegible]

Скрізь [illegible] тів-поляк[illegible] вих, а з[illegible] залили [illegible] зволен[illegible] ного [illegible] Цілий [illegible] ких як [illegible] woient[illegible] narod[illegible] Холмі[illegible] polske[illegible] ska macier[illegible] ludowy“—в[illegible] галицьких, що своє ма[illegible] дання бачать у ворогув[illegible] їнцями. Економичні тов[illegible] ka rolnicze“, „Pol[illegible] wy ziemi Chełmskiej“, [illegible] —мають у кожнім м[illegible] зда, піддержують ен[illegible] а українців не [illegible] члени. На бага[illegible] чити дивний н[illegible] dzina polska“ [illegible] жуть такого [illegible] жаюуся на [illegible] ностей, адже [illegible] практичний смисл.

Справа церковна ст[illegible] вославні батюшки повті[illegible] ською армією. Залиши[illegible] не багато, і тих австрі[illegible] тком двох, з котрих од[illegible] інтернували на Угорщ[illegible] значній мірі пограбо[illegible] Народ залишився бе[illegible] Діти нехрещені, люде[illegible] селення, яке памятає [illegible] ські (формально унія[illegible] сійським урядом 1875 [illegible] прислати священник[illegible] Але адміністрація ц[illegible] ла; натомість було по[illegible] вославних священи[illegible] переважно руминів [illegible] дуже важко було [illegible] горнулися з більшо[illegible] ятських священн[illegible] були військовими [illegible] стрійських залога[illegible] них властей н[illegible] ли дозвіл в[illegible] вязки й що[illegible] а заходами [illegible] го й еписко[illegible] ми 1917 ро[illegible] мали прибуть [illegible] їнських полкових [illegible] польські власти поч[illegible] справжню кампанію. [illegible] стрійський генерал-[illegible] щак заборонив у ма[illegible] ятським священник[illegible] ську працю для цив[illegible] Холмщини. Коли ж [illegible] родина з-під Замос[illegible] австрійських власт[illegible] зволили полковому [illegible] дунку поховати [illegible] ка, то з цього з[illegible] й о. Дідуника [illegible] ни на Шлеськ[illegible] цям хотів був [illegible] Холмі, щоб [illegible] священників [illegible] не допустили [illegible] ления Холм[illegible] що до релі[illegible] зуватися.

Що в [illegible] заці [illegible] ки вчин[illegible]

коли з ними так са-
дрозяно,—сидіть іс-
ких Холмської Духов-
Ця велика бібліотека,
0.000 томів (колишня бі-
Холмської унітської се-
глашених хоромах), не
на протест ен. Боцяна була
до Любліна й Варшави і
необхідний тепер на далі цеї
культурної інституції.
не зроблено ратифікації Бе-
ного мир, ще не вирішено
про державну приналеж-
ці, а вже заведено на
польські суди й переве-
вибори до Ріда Sta-
польського перед-

...ніть на цій не-
землі, яка так
на од війни, так зни-
кнала і тепер, коли
вся дипломатичний торг
ть на наших очах своє
ничка. Таки справді:
ідо, роса очи виїсть"...

М. Жученко.

Пархіяльний

...пархіяльний з'їзд при-
5 травня. Таким чи-
ко той час, коли ду-
буде визвати своє
чинно, одверто
ким воно—з
творини не-
провід-
овського
не духо-
язмо
трав-
раїн-
відо-
а пе-
роді в
церк-
зазна-
овний
мик
молит
ним єпоско-
...ьелено бу-
участь, а фактично
колим, мі київське ду-
ємятком де-яких отре-
мають на всеукраїн-
справа вирішувати
ння щодо життя
. І справді—за
наступу боль-
ня, собор зро-
чі, щоб про-
ладив, а тим
цевмих дже-
рх надилає
цвітної тріо-
ніях Украї-
обговорити
української
инших. Всі
...ірви вказано
митрополита,
нім з'їзді, а
утворить комі-
нею надіслані мате-
призначить час збо-
кого собору. Отже на-
втручання у внут-
собору, що розпочав
цю скажемо, чужої

...шукати на наміри
...що-до керу-
Україні члени со-
найближчому часі;
...вати з приводу
...о слова й київ-

..."зді, що сто-
...ти україн-
...собн, так і
...сіх засобів
...тавити його
...ших. Для
...лавників ду-
...треба скласти
...стоючи на
...української цер-
...ний опір централі-
...ним патріяр-
...ні реальні озна-
...мент дають змогу
...ко переможе та ча-
...тра розуміє, що за
...ого становища Ук-
...митрополит керує не
...й є митрополит
...ємо так, коли
...митрополита пошни-
...пархіяльний
...повноваження,
...ти право
...ї з'їзд му-
...справи, що
...ії, та ви-
...о справ,
...чіння за-
...ї, і на-
...у. Тим
...більш що не маємо про це певних
...свою на...ного об-

більшість, на мою думку, рішуче повинна сказати, не стійте на перешкоді соборові, а дайте йому змогу уперше розв'язати гострі та пекучі церковні питання, що надзвичайні події висунули на першу чергу,—а розв'язавши їх, собор сам вирішить, хто буде щиро та талановито захищати інтереси української церкви.

Парахвіянин.

ТЕЛЕГРАМИ.

Повідомлення Генерального Штабу.

2 травня.

Південний фронт. Німецькими частинами занято місто Ялта.

Східний фронт. Німецькими частинами занято місто Таганрог, станція Коженська і Міллерово.

3 травня.

Південний фронт. Німецькі частини підходять до Керчи. Весь чорноморський флот за виїмком 2 дредноутів залишився у Севастополі. Два дредноути мабуть відплили до Новоросійська.

Обстріл Бердянська.

ОДЕСА, 29. (Спізнена телеграма). В морських колах одержано відомости про виступлення советських пароходів, декілька миноносців та крейсерів, які обстріляли Бердянськ і випустили в місто досить багато знарядів і зробили багато шкоди. Що було причиною обстрілу спокійного міста невідомо. (УТА).

Курінь імени Кармелюка.

ХАРЬКІВ, 29. Губерніяльний комендант приймав парад кінного куреня імени Кармелюка, який прибув для охорони порядку з Поділля на Харьківщину. Курінь показав себе на параді в блискучому вигляді. Комендант вітав козаків. (УТА).

Вісти з Харькова.

ХАРЬКІВ, 30. (Запізнено телеграфом). В зв'язку з постановою продовольчої управи про заборону вивозу мануфактури без позволення комітету між спекулянтами сильне заворушення. Ціни на мануфактуру значно впали. При евакуації Харьківа червоногвардейці забрали 161 мілійон карб., призначений для уплати копальням Донецького басейну. (УТА).

Євлогій начинає знова свою роботу.

ЖИТОМИР, 7. Архієпископ Євлогій в присутности великої кількости народу прочитав грамоту Гетьмана, яку прийняли радісно; в губернії спокійно. По містах повний порядок В Житомирі закрито газету „Молог" що закликала до повстання.

На полях.

ХАРЬКІВ, 29. (Спізнена телеграфом). В харьківськім повіті не засіяної землі нема. В Вовчанськім насіння досить; відчувається тільки брак вівса. Посів бураків зменшився на 30 процентів, значних недосівів нема в зміївськім повіті площа засіва, в порівнанню з 1917 роком, збільшилась. Засів буряків не зменшився в богодуховськім повіті незасіяні незначні участки, в ахтирськім—засів йде нормально, насіння, якого бракує, заміняється иншим, в купянськім, старобельськім і сумськім повітах значних недосівів не очікується. (УТА).

Недобір.

УМАНЬ, 29. (Спізнена телеграма). На засіданню уповноважених позичково-щадничого товариства вияснивсь недобір вісімдесять тисяч. (УТА).

Серед робітників.

ХАРЬКІВ, 29. Праця на заводах не починається. Дирекція завода Герлях Пульст розліпила оголошення, що після наказу губерніяльного комісара праця на заводі розпочинається. Грошей робітникам не виплочено. На заводі компанії електрічної загрожує робітникам голод. (УТА).

Про бригаду Натієва.

За день до великодніх свят офіціяльне донесення українського генерального штабу сповістило, що всю бригаду отамана Натієва і полковника Балбачана вже з порогу Севастополя повернуто назад „з причин політичних" і наказано їй стояти на перекопі. З приватних джерел довідуємось, що всю бригаду вже розброєно. Ми не будемо входити в обговорення останньої звістки, тим більш що не маємо про це певних [illegible] на...ного об-

чин", що викликали поворот назад бригади Натієва і Балбачана, бригади, що в крівавих боях з большевиками вкрила себе і українське військо славою.

Ми хочемо звернути тільки увагу на те, що місце сучасного табору цеї бригади, перекоп—надзвичайно шкодливе для здоровля людей нашого краю. Як відомо, перекоп з обох боків обмиває Солоне або ж Гниле море—це споконвічне гніздо всяких шкодливих бактерій, особливо малярійних та всяких пропасниць (лихоманок). На перекопі можуть жити тільки або місцеві аборигени, або люде акліматизовані. Для людей свіжих—перекоп—або могила, або нещастя на довгі роки. Тому нас дивує, що вояки бригади Натієва опинились чомусь в такому засланню.

Коли це була проста необачність, то треба її швидче виправити і цим врятувати від нещастя людей, що заслуговують пошани і подяки від українського громадянства, а не такої тяжкої кари.

А. В.

Література, наука.

„Комашня". Вийшло ч. 7—8 журналу „Комашня". Зміст. *О. Олесь*: 1) Радійте, співайте. 2) Ах, минали б бенкети кріваві. *І. Костина*: Великодній дзвін.—*О. Міхновський*: Крамна операція—*І. К-на*: Кооперативне страхування худоби.—*М. Лукевич*: Ситий—голодному.—*А. З. Томикін*: Пате-журнал—Кооперація за кордоном. Дописи. Кооперативні новини. По за кооперацією. Малюнки.

„Народня справа". Вийшло ч. 16—17. Зміст. *Дмитро Загул*: Над гробом Господнім. Наш Великдень. *Клим Поліщук*: Великодні дзвони. *В. Старий*: Пам'ятник собі. *В. Садовський*: Мирний договір. Центральна Рада. *Мик. Зеров*: І. С. Нечуй-Левицький. *М. А. Кухаренко*: Громадські роботи. *Шарлемань*: Дбайте про багацтва рідної природи. З життя народніх рад. *Б. Дорошкевич*: Що зробило Надзвичайне Зібрання К. Н. Р. 6-го квітня 1918 р. *К. Михайлюк*: Як треба доїти корів. *Є. Архипенко*: Рійба. Оповістки.

„Зоря". Місячник літератури й громадського життя. Вийшло ч. 1—3. Зміст. Від Редакції—*І. Рекун*: Ранок. —*П. Темченко*: Великі Свята.—*І. Роденко*: На Шевченківські Свята.—*Клим Поліщук*: Поезії—*С. Ващенко*: Поезії:—*О. Шульженко*: Сон.—*Б. Монкевич*: З циклю „Казарменні співи"—*Ф. Пилипенко*: Поминки.—*П. Темченко*: Поезії.—*Воловик*: Сучасність.—Загальний огляд.—Хроніка.—Оповістки.

Театр і музика.

„Йола". *)

Неприємне враження зробила на мене остання вистава „Білого Ведмедя" в Молодому театрі. Багато там було штучного, навіть трафаретного, і майже не було натхнення, не було безпосередности, захоплення. І мені стало сумно. Сумно і сумнівно за долю молодих шукачів, які попередніми своїми осінніми виставами все-таки зуміли збудити надію... Але вірилось, що ця вистава „Білого Ведмедя" є хибою, що молоді самі побачать, зрозуміють ту хибу і, щоб вона більше не повторювалась—викреслять „Ведмедя" з свого репертуару зовсім.

От через те й не хотілось мені ділитись тоді своїми враженнями.

І з тими ж сумнівами входив я у п'ятницю до залі Молодого театру. І сумніви мої збільшувались ще тим, що шукачі наші взялись уже не за нашого сучасника по духу й напряму —Винниченка, а за Жулавського, і при тому за одну з його трудніщих п'єс.

І от п'єса „Йола" не тільки розвіяла всі мої сумніви, алей примусила мене пережити вечір чистої естетичної насолоди й задоволення.

Розуміється, траплялись і тут курйози й недоречности, але на них просто навіть не хотілось спинятися, остільки вони незначні і легкопоправимі.

Першенство безперечно треба віддати виконавиці загодовної ролі д-ці Самійленко (Йола—Маруна). Продумано, задушевно з непідробленим захопленням змалювала вона прекрасний поетичний образ сомнамбули—Марини. Особливо високий артизм виявила вона разом з д. Курбасом (різбяр Арнольф) у сцені на суді, в тюрмі, коли вона просить графа Куно (Ватуля) вбити її [illegible]

Перехід од грубої „Пантери" до поетичної „Йоли"—величезний і навіть [illegible] кого, хто бачив д. Самійленко в цих обох ролях, своєю несподіваностю. Прекрасно провів свою ролю д. Курбас, хоча подекуди, напр., в останній дії, у нього проскоплюється коли-не-коли де-що спільного з „Ведмедем".

Гарно грав ролю гр. Куно д. Ватуля.

Типовні закінчені постаті дали д.д. Шевченко (інквізітор) і особливо Вондарчук (настоятель).

Характерно і оригінально провели ролі Валі і ключника д.д. Юра і Терещенко. Не псувала ансамблю в ролі няньки й д. Смерека.

Центр ваги п'єси полягає у сцені на суді (III-ій акт).

Ця сцена, як взагалі й инші поставлені старанно, хоча помітно було, що д.д. лицарі в III-ім акті не зовсім засвоїли собі, що їм треба робити і як поводитись, а ченці не зовсім доречі бурмотіли між собою. На инші дрібниці звертати уваги не хочемо.

Взагалі ж, не дивлячись на довжелезні акти, п'єса проходить легко, просто і інтересно.

На жаль, інформація про цю виставу трохи підгуляла: в багатьох газетах не було оповісток, а на самому театрі був начеплений величезний плакат „Сегодня Хороводъ".

Цим, очевидно і можна пояснити, що на виставі було небагато публіки.

Федір Б.

Редактор Андрій Ніжевський.

Оповістки.

Д-р Сергій **Коломійцев** ліч. сифіліс (606—914) і трипер. Гоголівська. 2а. Пр. 11—1 і 5—7. в. 22—0581—10

Д-р Черняк, спц. водолікарня для систем. лічення всякого роду полових хвороб. Вел. Житомірска 16. 9—2 та 5—9. 12—0596—5

Згублено сохран. росп. чек відділ. дер. банку № 6835, 6479, 7499. 3—0612—3

Перекладаю з російської мови офіціяльні непери, статути. Надсилати в контору „Нової Ради".

На Соломінці по головній вул. продається дім, нової бкдови; побудований на розі і займає 500 кв. саж, сад. Справки по тел. № 37—34. 2—0614—2

К. О. С. Т. И. Бюро праці для безробітн. чл. т-во тимчасово відкрито при к-рі правл. К. О. С. Т. И. Михайл. пр. 9, кв. 3, від. 1—3 т 15—13. 1—0621—1

Партія Соціялістів-Федералістів

скликає на 10—11 травня партійний з'їзд.

Губернські комітети посилають від 3 до 5 представників, инші від 1 до 3 з правом рішаючого голосу.

Поодинокі члени партії та прихильники можуть брати участь у з'їзді з дорадчим голосом. 728—3

БИЙШОВ З ДРУКУ

Г. Д. Багрій Кишеньковий москвсько-український словник. — Ціна 1 карб. 50 коп. Склад: **„КНИГАРНЯ"** Володим. 43. 1—0624—1

КНИГАРНЯ видавничого Т-ва „Криниця"

Київ, Нестерівська 27. має на складі такі книжки О. Білоусенко:

Баю-баю. Читанка для мал. дітей вопр. 2 карб. 50 коп.
Весна. Читанка для мал. дітей 1 карб.
Колобок. Песа для дітей, з мал. 40 коп.
Життя Ісуса Христа. Підручник для гімназій та вищ. поч. шкіл Уложено за евангелієм, з мал. стар. україн. друків. XVII в. 3 карб.
Перед світом. Пост-демократ Пузина 40 к. 1—736—1

Родина о. Леонтія Желехівського з Глиниць просить Вп. Ивана Семечко з Сянока, подати відомість про себе і про те, де находяться відомі і передані їм в 1914 р. до здержання книжочки, яких тепер дуже потрібує. 1—0619—1

Потрібні досвідчені і добре знаючі українську мову: стенографи-ки діловоди, писарі, оповістники і друкарьщики-ці, що вміють худко друковати на машинках. Звертатися до відділу справ військової ради від 9 до 4 г. Банкова вул. № 5 пом. 33. 1—0618—1

Київська Повітова Народня Управа запрошує на посаду завідуючого шкільним відділом особу з педагогичним стажем і бажано з вищою освітою. Жалування 400 карб. на місяць і додаткові на дорожнечу по умові. Просять звертатись до управи персонально або надсилати прохання з зазначенням належних про себе відомостів. Адреса Управи: Рейтерська 37. 2—744—1

Книгарня Т-ва „Криниця"

Київ, Нестерівська 27. має на складі:

Васильченко С. Оповідання т. І. 4 карб.
„ Драматичні твори 2 карб. 50 коп.
Олесь О. Поезії т. І. 2 карб. 40 коп.
„ „ т. V. 3 карб. —
Франко І. Semper tiro 1 карб. 80 коп.
„ Панськ. жарти 90 коп.
Шевченко Т. Кобзарь 3 карб. 50 коп.
„ „ вопр. 5 карб. 1—739—1

Книгарня Т-ва „КРИНИЦЯ"

Київ, Нестерівська № 27. має на складі:

О. Курило. Початкова граматика укаріїськ. мови ч. І. 1 карб. 10 коп. ч. II „ 70 1—738—1

Видавниче т-во „КРИНИЦЯ"

Київ, Нестерівська, 27.

Вийшли

ПИСАНКИ

24 лістівки, на кожній [illegible] малюнок.

Оригінали роботи художника [illegible] сляникова. Виконано у шести фарбах.

ПРОДАЖ СКРІЗЬ. 2—737—1

МІНІСТЕРСТВО ЗЕМЕЛЬНИХ СПРАВ запрохує авторів і перекладчиків надсилати ЛІТЕРАТУРНІ ПРАЦІ ПО СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВУ—підручники і т. п. Гонорар по умові. Зголошуватись — Київ, Володимирська, 19, 4-й поверх, Видавничий відділ. 5—727—1

Оголошення

від Канцелярії генерального писарства (Хрещатик, 38.)

Потрібні співробітники з середньою і вищою освітою. Перевага тим, хто знає добре українську мову і має хоч невеликий досвід у канцелярських справах.

Необхідні рекомендації українських закладів чи відомих діячів. 3—741—1

Педагогічна рада

київської міської 9-ої хлопячої гімназії оголошує місце директора вакацийним, прохання та curriculum vitae надсилаються до 20 травня педагогічній раді (Рильська вулиця 10). 1—0620—1

Потрібний інжінер, знак. практ. і теор. з мельн. ділом і друг. вид. по перер. с. г. продук., Меринг. 8, Т-во Зах. Зем., 10-ї год. дня. 2—0623—1

Київська міська управа оповіщає, що 9 травня сього року в помешканні управи берегового відділу в 12 год. дня буде утворена продажа з торгів моторної лодки.

Лодку можна оглядати щоденно у городському вугольщому складі проти верхнього Валу. 3—742—1

КУРСИ

НАВЧАННЯ НА ПИШУЧИХ МАШИНАХ

КУРС 8 карб. В першокласній школі, учать писати на маш. ріжн. сист. Навчання та перепис. ведеться також і на УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ. Зголошуватись можна щоденно окрім неділь від 9 до 8 години.

Ф. ФЛЕЙШМАН і А. КИРЖНЕР В. Володимирськ 41 магаз. „Вядро" 8—672—6

ХЕРСОН.

Кооперативне Товариство Українська книгарня. Потьомкинська вул. Український народний будинок. Великий вибір українських книжок. Товариство видало слідуючі книжки.

1) Байки Глібова з передмовою та додатками, рідні пісні 1 карб. 25 к.
2) Повний кобзар. Т. Шевченка з біографією та примітками Домашнього ц. 4 карб. 50 коп.
3) Євангеліє 4-х евангелістів (передрук з видання найсвятійшого синоду 1911 р. ц. 3 карб.
4) Катерина Шевченка ц. 15 коп.
5) Наймичка його-ж. ц. 12 коп.

Оптовим купцям 20% знижк.

(Друк. акц. т-ва „Петро [illegible] Хрон...